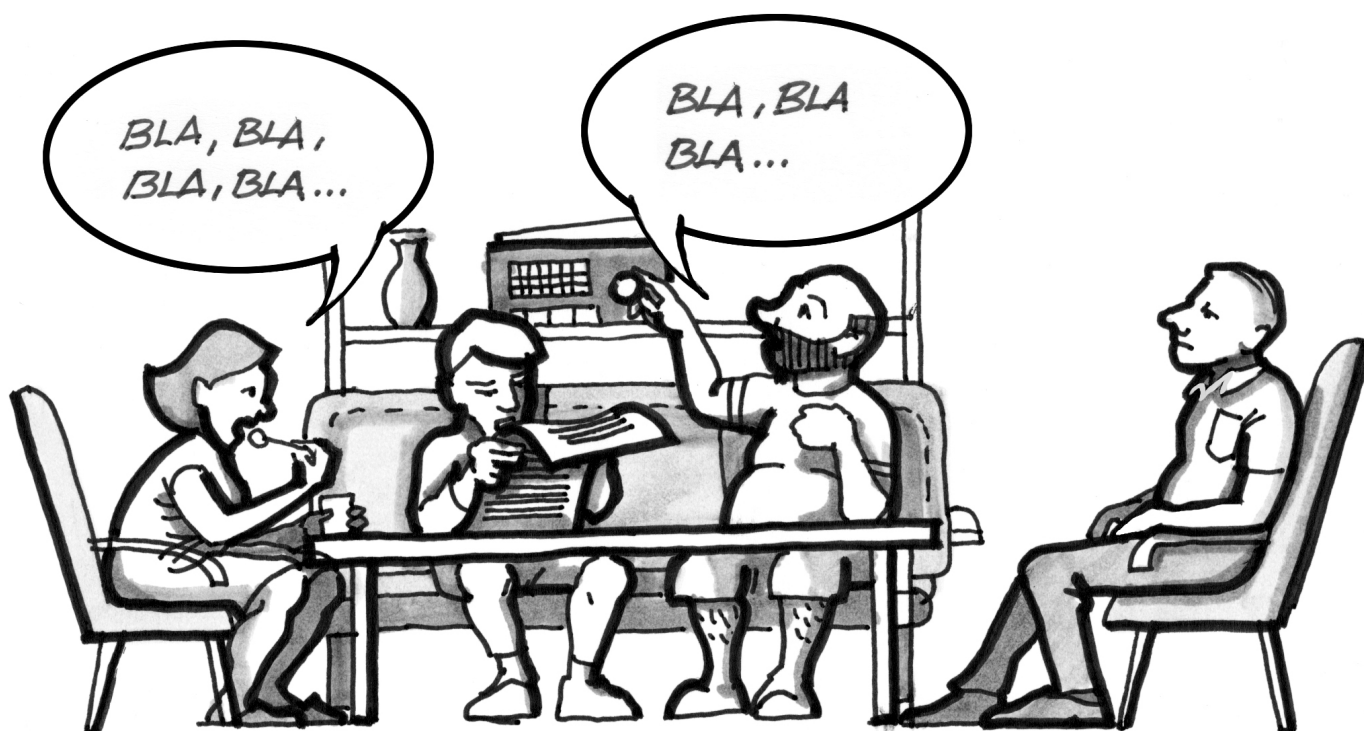

Jak pečovat o člověka s vážným poškozením sluchu a jak pro něj upravit prostředí?

Pokud se u vašeho blízkého objevilo vážné poškození sluchu, významně to ovlivní nejen jeho, ale i váš život. Nevíte, jak s ním máte komunikovat? Kladete si otázku, jak byste mu mohli pomoci? I v této nelehké situaci **existuje mnoho věcí, které pro něj můžete sami udělat a které mu mohou pomoci, aby zůstal součástí rodinného života i společenského dění.**

Jak komunikovat s člověkem, který neslyší?

Zásady komunikace s neslyšícím by měli přijmout nejlépe všichni z jeho okolí a každý, kdo s ním komunikuje, by je měl dodržovat. Jedině tak se bude moct váš blízký do komunikace zapojit a nezůstane izolován. Jaká tedy jsou nejdůležitější pravidla?

- ✎ **Při komunikaci musí neslyšící vždy vidět na vaše ústa.** Pokud váš blízký neuvidí, že mluvíte, nebude o tom vědět. Pokud s ním mluvíte, buďte k němu vždy natočení obličejem a stále s ním udržujte kontakt z očí do očí. Umožníte mu tím tzv. odezírat slova z vašich úst. (Odezírání začne přirozeně používat každý člověk, který přijde o sluch.) Dávejte pozor také na to, abyste neměli před ústy ruku, papír či knihu (např. při čtení). Mluvte na něj vždy s prázdnými ústy, při mluvení nepijte, nekuřte ani nežvýkejte.
- ✎ **Dělejte v rozhovorech časté přestávky.** Sledovat komunikaci a odezírat je pro neslyšícího velmi náročné (odezírat nelze bez přestávky víc než 5–20 minut). Vliv na výdrž má prostředí, únava, osvětlení, psychologický stav apod.
- ✎ **Mluvte přirozeně, pomalu a v jednoduchých větách.** Neměňte tempo řeči. Snažte se výrazně vyslovovat.

- Při mluvení **využívejte výrazy obličeje a gesta rukou**, sdělení tak bude pro neslyšícího srozumitelnější.
- **Upozorňujte na změnu tématu.** Neslyšící ji nemusí vždy postřehnout. Při hovoru mu proto vždy řekněte, že právě měníte téma a o čem budete dále hovořit. Pokud nebude vědět, o čem se právě hovoří, bude se cítit z komunikace vyčleněn.
- **Vždy musí mluvit jen jeden.** Při rozhovoru s více lidmi je třeba dodržovat, aby mluvil vždy jen jeden člověk.
- **Sledujte, zda se na vás neslyšící dívá.** Když se neslyšící na vás přestane dívat, přestaňte mluvit nebo na sebe znovu obraťte pozornost (např. tím, že se ho dotknete rukou).
- **Nepoužívejte ironii.** Neslyšící nevnímá tón hlasu, nemůže ji tedy postřehnout ani pochopit. Vadí i smích (cukající koutky úst brání odezírání).
- **Nezvyšujte hlas ani nekřičte.** Zvyšování hlasu nepomůže tomu, aby vám váš blízký lépe rozuměl. Pomůže pouze výrazná artikulace a dodržování všech uvedených pravidel.
- **Průběžně ověřujte, že neslyšící rozumí tématu hovoru.** Pokud se chcete ujistit, že sdělení porozuměl, požádejte ho, aby vám obsah zopakoval. (Např. Můžete shrnout, na čem jsme se domluvili? Můžete zopakovat, kde se sejdem?) Není dobré se ptát pouze na to, zda porozuměl.
- **Nejdůležitější informace předávejte písemně.** Poznamenejte např. důležitou adresu nebo informace o termínu další schůzky.

Jak napomoci snazší komunikaci úpravou prostředí?

- **Rozestavte nábytek tak, aby neslyšící měl výhled** na ostatní a mohl s nimi komunikovat. Při komunikaci **nestůjte příliš daleko**.
- **Při komunikaci zajistěte dostatečné osvětlení** (ve tmě vás neslyšící mluvit neuvidí).
- **Vypněte všechny rušivé zvuky** (mobilní telefon, rádio, televize apod.), které mohou komunikaci komplikovat – mohou odvádět pozornost, rušit funkci naslouchadel apod. Potíže činí také slovo podbarvené hudbou.

Jaké pomůcky a služby může člověk se sluchovým postižením využít?

- **Sluchadla** – zlepší srozumitelnost mluveného slova. S jejich výběrem by měl vždy pomáhat audiolog nebo foniatr. Použití nevhodných sluchadel (objednaných např. z katalogu) může sluch ještě více poškodit.
- **Speciální softwarové vybavení** – je možné pořídit speciální aplikace do telefonu a do počítače (např. program pro nácvik znakové řeči nebo odezírání).
- **Další speciální pomůcky** – existuje např. signalizace domovního zvonku, signalizace pláče dítěte, signalizace telefonního zvonění, přístroj pro poslech audiovizuálního zařízení nebo individuální indukční smyčka (slouží pro přenos zvuku z televize, rádia apod.).
- **Tlumočení do znakového jazyka** – lze si objednat služby tlumočnicka do znakového jazyka.

Využití metodických listů

Informační listy byly vytvořeny v rámci projektu Institutu sociální práce s názvem „Zapojení rodiny a blízkých do péče jako společná cesta k co nejvyššímu životnímu“, který byl realizován v letech 2016 – 2018. Autoři: Ilona Čtvrtníková, Tatjana Kašlíková, Vladimíra Tomášková, Pavla Koucká, Markéta Kudláčková). Odborný garantem byl Jakub Čtvrtník.

Na podobu a využití listů se vztahují autorská práva. Jejich uživatel je povinen zachovat podobu listu včetně uvedených log Evropské unie a Institutu sociální práce, z.s. List je při zachování podoby možné kopírovat nebo tisknout z jeho elektronické verze.

Institut sociální práce vznikl z iniciativy odborníků v oblasti sociálních služeb, kteří mají společný cíl: **umožnit lidem co nejdéle ŽÍT DOMA**. A to i ve chvíli, kdy se stanou závislí na intenzivní pomoci druhých.

Institut sociální práce **mění fungování pečovatelských služeb** - už nezajišťují především rozvoz obědů a úklidy seniorům, ale více se věnují odborné péči. Umožňují ŽÍT DOMA všem potřebným bez rozdílu věku, i s III. a IV. stupněm závislosti na péči, dříve výhradně klientů pobytových zařízení (např. domovů pro seniory). **Spolupracujeme se zřizovateli služeb – obcemi, na úrovni zadavatelů – krajů – zpřehledňujeme systém financování sociálních služeb, vytváříme kritéria a pravidla** pro jejich optimální zajištění. Projekty Institutu zkvalitnily život již tisícům lidí, jejich rodinám a blízkým.

Východiskem veškerého úsilí Institutu je „desatero kvalitního poskytování sociálních služeb“:

1. Za základ důstojnosti člověka považujeme možnost rozhodovat o svém životě i tehdy, kdy je jeho závislost na podpoře vysoká.
2. Sociální službu vnímáme jako doplněk veřejně dostupných služeb a přirozených zdrojů (pomoc rodiny, přátel, místní komunity atd.) uživatele, vnímáme jejich význam a nenahrazujeme je.
3. Jsme přesvědčeni, že kvalitní sociální služba může být člověku poskytnuta až poté, co jsou zjištěny jeho nenaplněné potřeby v celém rozsahu běžného života.
4. Podporujeme a upřednostňujeme řešení nepříznivé sociální situace člověka v jeho přirozeném domácím prostředí, které služba svým konáním spoluvytváří.
5. Ti, kteří jsou nejvíce závislí na pomoci druhých, mají zajištěnou největší pozornost pracovníků služby.
6. Sociální služby jsou poskytovány pouze tomu, kdo je skutečně potřebuje – nemůže svou situaci řešit pomocí přirozených zdrojů a jiných veřejných služeb.
7. Smysl plánování poskytování služby spatřujeme ve společné dohodě: jak podpořit člověka, aby mohl žít běžný život při nejvyšší možné míře samostatnosti a soběstačnosti.
8. Roli sociální služby chápeme v souladu se základními zásadami zákona o sociálních službách a ctíme jejich hranice.
9. Podporujeme otevřenost a nabídku podpory ve spolupráci s rodinami a jinými blízkými.
10. Podporujeme spolupráci s dalšími subjekty, které by mohly pozitivně ovlivnit situaci uživatelů – využíváním kompenzačních a rehabilitačních pomůcek a pomocí dobrovolníků.

Budeme rádi, když vám naše Informační listy pomohou ve Vaší situaci. Pokud vás zaujala naše vize „ŽÍT DOMA“ a chcete být informováni o našich aktivitách, zašlete nám svůj e-mail na zitdoma@institutsocialniprace.cz.

Přejeme Vám, aby se vám vyplnilo vaše přání - žít doma.

PhDr. Jakub Čtvrtník, MBA, předseda Institutu sociální práce, z.s.